

Test af Uberti Cattleman 1873

Kaliber .38SP sortkrudt

Testen er udført og skrevet af
Paul Wahls Due, Ribe og foretaget i
februar/marts 2003

Da klassen patronladet revolver blev en realitet for et årstid siden, havde de skytter der var interesseret i denne klasse et problem. Hvad skulle de købe, hvilket fabrikat, model, kaliber.

Da kaliber .38 er det største vi indtil videre må anvende, er kaliber .38 Schmidt & Wesson Special et nærliggende valg. Dels er dette kaliber oprindeligt en sortkrudtpatron, og er derfor lovlig til sortkrudtskydning, dels den nemme adgang til ammunition og ladeværktøj, samt at mange skytter i forvejen anvender dette kaliber til moderne skydning.

Mange af de skytter, der anskaffede sig våben i dette kaliber, og prøvede det med sortkrudt oplevede meget skuffende resultater. Deres våben skød udmærket med røgsvagt krudt, men kunne ikke bringes til at skyde med sortkrudt. Det er derfor blevet en udbredt opfattelse, at kaliber .38 sp ikke egner sig til sortkrudt. Dette har undret mig noget, da gamle originalvåben i dette kaliber skyder udmærket med sortkrudt.

Det må altså have noget med løbet at gøre. Nærmere betegnet løbets rifling, eller riffelstigning.

Riffelstigning betegner man som den længde riffelgangen er om at dreje en hel omgang.

Det er en kendt sag, at løb til røgsvagt krudt skal have en forholdsvis hurtig (kort) riffelstigning i modsætning til sortkrudt, der kræver en forholdsvis langsom (lang) stigning.

Da Winchester i 1894 sendte verdens første jagtriffelpatron til røgsvagt krudt på markedet, nemlig kaliber 30-30 WCF sammen med den nye lever action riffel model 94, gav man løbet en riffelstigning på 12" (engelsk tomme a' 25,4 mm). Dette virkede fint med røgsvagt krudt. Men dengang var der selvfølgelig stadig mange skytter der ville genlade deres tomme patronhylstre med sortkrudt, men fandt snart ud af, at det kunne deres riffel ikke skyde med. Winchester så sig derfor nødsaget til at fremkomme med et lignende kaliber, som kunne bruges både med sortkrudt og røgsvagt. Dette kaliber var .32 Win. Special. Forskellen på de to kalibre er minimal. Det der betød noget, var at man gav dette kaliber en riffelstigning på 16" i modsætning til de 12" i 30-30 Wcf.

Dette var alt hvad der skulle til for at våbnet kunne skyde både med sort og røgsvagt krudt. I dag står vi så igen i den samme situation. Vi står med et våben der er beregnet til røgsvagt, og vi vil gerne skyde med sortkrudt. Hvor finder vi da et våben der egner sig til sortkrudt. Når det drejer sig om forladere er sagen let, her har vi mange års erfaring, og de forskellige fabrikanter har efterhånden fundet ud af at fremstille forladere der virkelig skyder godt.

Da kaliber .38 Sp tilsyneladende ikke er velegnet, er der en del skytter der har anskaffet sig revolvere i kaliber .38-40 WCF fremstillet af det italienske firma Uberti. Det har vist sig at disse skyder ganske udmærket. En ulempe er dog en ganske kraftig rekyle. Patronhylstret rummer nemlig 35 grain krudt, og sortkrudtpatroner skyder bedst når krudtladningen er let komprimeret.

Da jeg en dag talte med importøren af Ubektivåben i Danmark, Leo Nielsen, Aalborg Våbenhandel, var Cattleman'en oppe at vende.

På min forespørgsel om dette våben kunne skyde med sortkrudt i kaliber .38 SP, var han ikke klar over det. I stedet bad han mig undersøge det, hvorfor et eksemplar blev fremsendt til test.

Revolveren viste sig at være en pedantisk nøjagtig kopi af Colt 1873 model „P“. Den såkaldte „peacemaker“, der er kendt fra utallige cowboyfilm. Den eneste forskel fra originalen, foruden stempelingen på løbet, er at hanen er udstyret med en særlig sikkerhedsanordning. Denne er dog kun synlig når hanen er spændt. Dette er et krav for import til U.S.A., men må for øvrigt siges at være en fornuftig ting.

En nøje gennemgang af revolveren viste sig at være en **glædelig overraskelse**. Af et våben til ca. 3.500,- kr. er **kvaliteten utrolig høj**. Ramme og hane er smukt flammehærdet, medens de øvrige synlige metaldele har en dybsort blånerering. Skæftet er af valnød og af one-piece konstruktion, altså en massiv træklods og ikke to løse skæfteplader. **Mekanikken er stram og præcis, tromlen låser fast uden slør**. Alle metaldele, såvel ind- som udvendig, er omhyggeligt poleret, og der er absolut ingen skjulte steder hvor man kan finde spor af rå forarbejdning. Selv et kritisk sted som løbets overgangskonus, det vil sige den bagerste del af løbet der vender ind mod tromlen, er perfekt tragtformet og poleret. En detalje der ikke er en selvfølge selv hos langt dyrere revolvere. Spalten mellem tromle og løb er minimal, og er kun på et par tiendedele millimeter. Tromlens kamre har en boring på 0,358", hvilket må siges at være optimalt til kalibret, da det giver mulighed for at anvende en blykugle der har en smule overstørrelse.

Løbet har en **rifllestigning på 18,75"**, hvilket svarer til 476 mm., og i øvrigt den samme som **Colt oprindeligt anvendte til dette kaliber**. Til sammenligning kan nævnes at de fleste moderne 9mm pistoler har en stigning på under det halve.

Løbets boring (diameteren mellem riffelfeltene) er .346" (8,79mm) og gangkaliberet (diameteren mellem bunden af riffelgangene) .355" (9,02mm) hvilket giver en riffelgangsdybde på kun 0,115 mm, hvilket måske er i underkanten af det ideelle til blykugler.

Bemærkelsesværdigt er det snævre gangkaliber på kun 0.355", hvor det normale for kaliberet er 0.357". Bruger man kappeklædte kugler af 0.357" diameter i forbindelse med maksimalladning nitrokrudt, kan der være fare for forhøjet gastryk med løbssprængning til følge. Til blykugler er det derimod ideelt, især når man tager den lave riffelgangsdybde i betragtning. Ved skydning med blykugler er det vigtigt at kuglediameteren er mindst lige så stor, og gerne en smule større, end gangkaliberet. Her vil en kugle på 0.357" være det ideelle.

Men nu til prøveskydningen.

Der blev anvendt kugler støbt i ren type-metal, vægt 158 gram og af semi-wadcutter type. I fedtrilleme SPG-lube og kalibreret til en diameter på .357".

Patronhylstret kan rumme 24 grain krudt, men jeg nøjedes dog med at fylde dem med 19 grain schweitzer nr.2, hvilket er tilstrækkeligt til at krudtet bliver passende komprimeret. Skydningen foregik på 25m. afstand, siddende ved en skydebænk, med løbet hvilende på en sandsæk.

I første omgang skød jeg 15 skud, og uden at rense løbet mellem skuddene, da jeg gerne ville se om man kunne skyde en hel serie uden at revolveren begyndte at sprede. Her fik jeg helt sikkert en positiv overraskelse. **Alle 15 skudhuller kunne dækkes af en cirkel på 5 cm.** Et fortræffeligt resultat med en hvilken som helst revolver, moderne som „nostalgisk“.

For at se hvor længe den kunne blive ved uden at sprede, skød jeg yderligere 20 skud, altså i alt 35 skud uden rensning afløbet. Dette resulterede i 32 skudhuller inden for 5 cm. cirklen og 3 „flyvere“. **Et formidabelt resultat.** Det skal siges, at jeg absolut ikke er nogen strålende revolverskytte, jeg er ved at blive gammel og synet er ikke mere hvad det har været. På den baggrund vil det sikkert være rimeligt at antage, at en topskytte vil kunne gøre det meget bedre.

Men alligevel.

Det er uden tvivl den mest præcise revolver jeg længe har haft i hånden.

Afslutningsvis skød jeg en serie med „hårdt pumpede“ nitroladninger, for at se hvordan revolveren opførte sig med dem. Kuglen var dog den samme. Det var resultatet også, kun en anelse højere træfning, men ellers **samme fine skudbillede.** Overraskende nok var hastigheden også den samme. En måling viste at både sortkrudt- og nitroladningen gav en mundingshastighed på 275 m/s fra Ubertiens 7,5“ løb.

Med krudt og bly
Paul Wahls Due

Cattleman i
4,75“
5,5“
7,5“